

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA „Međuresorna suradnja, mentalno zdravlje i moderne tehnologije – izazovi moderne probacijske službe“

3. – 5. listopada 2023. godine, Opatija

U Opatiji je od 3. do 5. listopada 2023. godine održana međunarodna konferencija pod nazivom *Međuresorna suradnja, mentalno zdravlje i moderne tehnologije – izazovi moderne probacijske službe*. Realizirana je kao dio aktivnosti projekta Jačanje zaštite ljudskih prava i javne sigurnosti kroz unaprjeđenje kapaciteta probacijske službe, financiranog iz Norveškog financijskog mehanizma 2014. – 2021. Prisustvovalo je preko sto sudionika, najviše iz Hrvatske i Norveške, uz predstavnike iz Slovenije, Latvije, Litve, Poljske i Crne Gore. Sudjelovali su državni odvjetnici i suci kao i predstavnici zatvorskih sustava, probacijskih službi, policije, organizacija nevladinog sektora i akademske zajednice. Na Konferenciji su sudjelovali i glavna tajnica Europskog udruženja za probaciju Jana Špero te p.o. ravnatelj Uprave za zatvorski sustav i probaciju Zvonimir Penić. Konferenciju su otvorili državna tajnica iz Ministarstva pravosuđa i uprave Vedrana Šimundža-Nikolić te veleposlanik Kraljevine Norveške u Republici Hrvatskoj Arne Sannes Bjornstad.

Ključne su teme Konferencije, kao što i sam naziv govori, bile: međuresorna suradnja, mentalno zdravlje i nove tehnologije. Aktualnost ovih tema uvodno je iz europske perspektive istaknula i o njihovoj je važnosti govorila Jana Špero. Istaknula je značaj vođenja brige o mentalnom zdravlju službenika, ali i počinitelja kaznenih djela. Naglasila je kako upotreba novih tehnologija od strane probacijskih službi treba biti svrhovita, proporcionalna i u skladu s općim vrijednostima probacije. Međudržavnu i međusektorsku suradnju ocijenila je nužnom, naglašavajući kako postojeće različitosti omogućavaju međusobno učenje, pri čemu se u međusobnoj komunikaciji i radu potrebno rukovoditi zajedničkim vrijednostima.

Prva tematska sekcija odnosila se na međuresornu suradnju. Marianne Vollan, predsjednica norveškog prizivnog suda u Borgartingu iznijela je zanimljive refleksije iz perspektive suda vezano uz suradnju između država, unutar kaznenopravnih sustava i izvan ovih sustava, naglašavajući različite uloge, ali zajedničke ciljeve. Svojim su izlaganjima Heidi Bottolfs, voditeljica Odjela za prevenciju, reintegraciju i sigurnost pri norveškoj Upravi za zatvorski sustav i probaciju, i Kim Ekhaugen, direktor za međunarodnu suradnju pri istoj Upravi, kao ključnim za norveški model međuresorne suradnje naglasili i prikazali načela neometanog slijeda kaznenopravnog sustava i modela usluga lokalne zajednice ključnih za reintegraciju. Kao dobar primjer uspješne međuresorne suradnje u Hrvatskoj, voditeljica Probacijskog ureda Varaždin Vesna Šumiga prikazala je pilot-projekt *Roma mentori* koji se u okviru uvodno navedenog Projekta provodio od listopada 2021. godine do lipnja 2023. godine. Pilot-projekt se provodio u Međimurskoj županiji u koordinaciji Probacijskog ureda

Varaždin, a u suradnji s policijom, zatvorskim sustavom, Zavodom za javno zdravstvo Međimurske županije, Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Područnom službom Čakovec, Udrugom za podršku žrtvama i svjedocima i drugim dionicima. U okviru pilot-projekta na 19 mjeseci zaposleno je i od strane čeških eksperata educirano šest pripadnika romske nacionalne manjine, koji su potom bili svojevrsna poveznica između pripadnika romske nacionalne manjine i navedenih institucija, olakšavajući međusobnu komunikaciju. Na dobra iskustva tijekom provođenja-pilot projekta kratko se osvrnuo i Vladimir Faber, zamjenik načelnika Policijske uprave međimurske, a ujedno i savjetnik ministra unutarnjih poslova. U okviru ove tematske sekcije realizirana je i panel rasprava na temu *Dobrobiti međuresorne suradnje ili uvjet bez kojeg se ne može*. Realizirana je uz sudjelovanje državnog odvjetnika iz Norveške Bjorna Larsena, državne odvjetnice iz Hrvatske Nikoline Pija, ravnateljice Uprave za probaciju iz Slovenije Danijele Mrhar Prelič, zamjenice direktora regije zapad norveške Uprave za zatvorski sustav i probaciju Ignunn Seim i voditeljice Probacijskog ureda u Dubrovniku Katarine Rana Gluhan. Zajednički je zaključak kako je međuresorna suradnja uvjet bez kojeg se ne može te da unatoč izazovima u praksi donosi cijeli niz dobrobiti kojima je potrebno težiti. Pri tome je od velike koristi i suradnja institucija s organizacijama nevladinog sektora.

Druga tematska sekcija bila je posvećena mentalnom zdravlju. Mr.sc. Zoran Komar s Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu naglasio je rizike i nužnost čuvanja mentalnog zdravlja službenika pravosuđa, pozivajući i na provođenje istraživanja na ovom području. Elisabeth Hyllseth, voditeljica Odjela za ljudske resurse, organizaciju i digitalizaciju pri norveškoj Upravi za zatvorski sustav i probaciju i Heidi Bottolfs, voditeljica Odjela za prevenciju, reintegraciju i sigurnost pri istoj Upravi, naglasile su rizik za pojavu posttraumatskog stresnog poremećaja kod službenika zatvorskog i probacijskog sustava, analizirajući aktualnu situaciju u Norveškoj. Raymond Nilsen, glavni pravobranitelj za zdravlje i sigurnost pri spomenutoj norveškoj Upravi, opisao je ulogu predstavnika za zdravlje i sigurnost koji u Norveškoj postoji u svim radnim organizacijama pa tako i zatvorima i u probacijskim uredima. Iznoseći empirijske podatke pokazao je kako su službenici u korekcijskim ustanovama izloženi ozbiljnijim prijetnjama i seksualnom uznemiravanju. U okviru iste tematske sekcije održane su i četiri *caffe* radionice: *4 Mental Health; Work, stress and mental health; How do we prevent and cope with mental stress and burn-out?; Psychosocial supervision support for mental health*. Radionice su realizirali službenici hrvatske probacijske službe (Ivana Matić Hudina, Tanja Novosel i Robert Bertić), službenici norveške probacijske službe (Geir Jensen, Hans-Petter Jacobsen, Vivian Vaabeno i Kjersti Simonsen) te psihijatrice iz Psihijatrijske bolnice Vrapče (Zrnka Kovačić Petrović i Slađana Štrkalj-Ivezić). Kroz radionice sudionici su imali priliku sudjelovati u demonstracijama i vježbama vezano uz osvještavanje značaja mentalnog zdravlja i načine njegovog očuvanja.

Treća tematska sekcija odnosila se na uporabu novih tehnologija u radu probacijskih službi. Izv. prof. dr. sc. Lucija Vejmelka u svojem se izlaganju osvrnula na uporabu digitalne tehnologije i umjetne inteligencije u području pravosuđa, u smislu analize mogućnosti, koristi i rizika koje donose moderne tehnologije. Voditeljica Probacijskog ureda Zagreb II Vesna Zelić Ferenčić prezentirala je prednosti uporabe tehnologije virtualne stvarnosti (Virtual Reality – VR) u edukaciji probacijskih službenika. Naime Sektor za probaciju proveo je *Erasums +* projekt *Virtualna realnost u kontekstu tretmanskih vještina u suradnji s rumunjskim partnerom European Strategies Consulting*, u razdoblju od 1. travnja 2022. do 1. listopada 2023. godine. Scenarije namijenjene edukaciji probacijskih službenika i prilagođene korištenju u VR okruženju, koji su napravljeni u okviru ovog *Erasums +* projekta,

sudionici su mogli i sami neposredno pogledati koristeći opremu za virtualnu realnost. O primjeni elektroničkog nadzora u svojim su izlaganjima govorili Kornelija Kallay Blažeković, sutkinja Županijskog suda u Velikoj Gorici, Donatas Zabolevicius iz Probacijske službe u Litvi i Marianne Oester, viša savjetnica u norveškoj Upravi za zatvorski sustav i probaciju. Sudionici su mogli i pogledati tehničku opremu koja se u Hrvatskoj koristi prilikom primjene elektroničkog nadzora osuđenika.

U završnom dijelu Konferencije, načelnik Sektora za probaciju Goran Brkić prezentirao je aktivnosti koje su dosad provedene u okviru Projekta, uključujući i nabavu četiri automobila, prostorno uređenje probacijskih ureda, aktivnosti usmjerene na unaprjeđivanje psihosocijalne klime u probacijskim uredima i unaprjeđenje suradnje probacijske službe sa zatvorskim sustavom i *job shadowing* hrvatskih probacijskih službenika u pet europskih država (Norveškoj, Irskoj, Nizozemskoj, Portugalu i Latviji). Načelnik je predstavio i *Priručnik za individualni tretmanski rad u probaciji*, koju je uz koordinaciju od strane Dijane Todosiev iz Središnjeg ureda hrvatske probacijske službe u okviru Projekta izradila radna skupina sastavljena od službenika iz Središnjeg ureda probacijske službe i iz probacijskih ureda. Uz Priručnik, predstavio je i posebnu publikaciju *Successful cooperation between the Norwegian and Croatian probation systems – together for a more effective probation*, autorice Snježane Maloić iz Središnjeg ureda probacijske službe. Publikaciju je 2023. godine izdao Sektor za probaciju Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske, a također je financirana u okviru Norveškog financijskog mehanizma 2014. – 2021. Sadrži prikaz i opis svih dosad provedenih aktivnosti u okviru navedenog Projekta.

U zaključcima je istaknuto kako je Konferencija bila iznimno uspješna te je naglašen značaj stečenih novih znanja i uvida u kontekstu brige za mentalno zdravlje službenika, kao i vezano uz primjenu novih tehnologija u okviru probacije. Kao posebna vrijednost Konferencije istaknuto je sudjelovanje različitih država i resora, uz mogućnost međusobnog upoznavanja i razmjene iskustava kroz formalne i neformalne sadržaje Konferencije.

Pripremili:
Snježana Maloić
Goran Brkić